

ABONAMENTUL:

Pe un an . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:

Pe un an . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Zrinyi Nr.1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

In chestia orfelinatu'ui.

Arad, 2 Februarie.

Ideia orfelinatu'ui a aprins toate sufletele românești. Nici o întreprindere românească n'a avut vre-odată acel răsnet larg, cald și puternic ca orfelinatu'ui. Neamul nostru instinctiv a simțit necesitatea cea mai ardentă a vremii și a trebuit aruncată numai scântea, pentruca ea să aprindă focul salvator în națiunea întreagă.

Orfelinatu'ui se va face. Din toate părțile primim cele mai îmbucurătoare vești despre însuflețirea, cu care e îmbrățișată această mare problemă a vieții noastre sociale și noi nu ne îndoim, că mișcarea aceasta are să arunce valuri tot mai largi și are să cuprindă în tremurarea sa națiunea noastră întreagă și toată românimea dela „Nistru pân' la Tisa". Ingrijirea orfanilor români constituie suprema datorie a națiunii noastre, dacă ea vrea să trăiască și vrea să producă dovada neîndoielnică despre puterea sa de viață.

Nu ne supără micile șovăiri ce se arată pe suprafața acestui ocean de însuflețire. Ele vor trece ca spuma ieșită din clocotirea puternicelor ape și ca pulberea răscolită de majestoasa furtună. Nebiruită încredere avem noi în puterea de viață a neamului nostru și conștiința noastră națională ne spune, că în curând măreț se va înălța la Sibiu orfelinatu'ui românesc, suflul sănătos al neamului va înlătura din calea acestei mărețe instituțiuni orice opintire a micilor patimi, cari, durere, trebuie să însoțească oricare problemă măreață a națiunii noastre cum însoțește lărica corăbiile pe întinsele ape.

Eram obsedați să dăm frâu zeflemei față de lozinci, cu cari vanitatea rău mascată, gelozia îmbrăcată în haina transparentă de principii lesne seducătoare ori orgoliul măririlor deșerte, cari ca acățelele vițelor de vie sunt atât de indispensabile oricărei porniri a sufletelor mari în vulgul profan, încercaseră și încă încearcă să pună bețe în roatele avântului de admirat, cu care pornește spre isbândă ideea marelui orfelinat românesc. Dar cu anevoință ne resemnăm, prea bine știind, că prostia omenească devine incomensurabilă sub farmecul sofismului înlocuind gândirea și judecata. Ne resemnăm deci și vom încerca să privim în fața acelor lozinci stăpânindu-ne sarcasmul ce ni-l îmbie obscurantismul atât de supărător.

Să facem *mai multe* orfelinate? Ce măreață idee și ce greu e să su razi cu lacrimi de durere în ochi! Pentru trei orfelinate în diferite centre românești vor trebui *trei* intravilane, *trei* zidiri, de *trei ori* directorul orfelinatu'ui, de *trei ori* bucătăria, de *trei ori* personalul de serviciu și vom avea *trei* colibi la marginea de oraș, sărăcicioase, părăginite, în loc de o ființă zdravănă și sănătoasă, o nălucă ofticoasă și respingătoare. Voi cei cu *trei ori* chiar mai multe orfelinate prea bruscați simțul realității și prea dați de gol otrăviciosul vostru mediu ambiant.

Apucătura cu mai multe orfelinate e prea subțire. Iscoditorii ei mai presus de toate trebuie să se rușineze. *Noi* avem *credința* că orfelinatu'ui se va face așa cum el trebuie făcut, sunt însă multe îndoieli și am auzit nu unul dintre cei mai chibzuiți amici ai cauzei rostind neîncrederea lor față de posibilitatea realizării tocmai pentru motivul insuficienței

noastre materiale și a păcatului strămoșesc pe urma căruia „maximae dilabuntur". Câte încercări nu s'au făcut până acum? Câte năzuinți nobile nu s'au năruit lovindu-se de abstruza indolență a societății noastre și de sărăcia *legendară* a poporului nostru? Evident: cine simulează că vrea să facă mai multe orfelinate, acela de fapt n'ar voi să se facă nici unul și răutatea sa veninoasă încearcă s'o mascheze prin abstracțiunea unei teorii de cabinet închise realității. Apucătura cu mai multe orfelinate e prea subțire, placardul ei trebuie să rămână absolut afon pentru societatea românească.

Foarte neplăcut ne-au atins acelea rumori surde cari vestiau oarecare indispoziție față de orfelinat în cercurile conducătoare ale uniunii femeilor române din Ungaria. Această prea nobilă societate încă are în programul său înființarea unui orfelinat și acum se spune că mișcarea pentru orfelinatu'ui din Sibiu ar întârzia realizarea scopurilor caritative ale uniunii, pentru care motiv damele române conducătoare la acea uniune manifestă oarecare rezerve față de marea colecție pentru orfelinatu'ui sibiian.

Nu credem acestor rumori. Căci rezonul, din care izvoresc, nu are tărie. Damele române sunt mult mai *române*, decât să fie în stare a zădărnici realizarea celui mai măreț institut de caritate pentru simplul motiv, că *nu uniunea lor* îl realizează. Asemenea gândire desonorantă nu acordează cu iubirea de neam a femeiei române. Femeia română acum va da obolul ei și tot sprijinul ei orfelinatu'ui din Sibiu fără nici o supărare și fără nici un gând rezervat. Uniunii femeilor îi rămâne și pentru mai departe înalta datorie și

Parasca lui Nechită.

O ceată de femei formase convoiul încă din capul satului. În frunte mergea Toderică, straja satului, care tocmai veni cu poșta: o traistă încuiată, tixită de cărți. Aproape la fiecare poartă aștepta câte-o femeie, oftează una și — apoi întreabă:

— Nu mi-ai adus și mie ceva, Toderică?

Iar Toderică mișcă din umeri, ce să și facă altceva? De câteori a trebuit să răspundă la întrebarea asta! Dela o vreme își formulase un singur răspuns:

— Nu știu..., pare-că ai și tu o carte roșie...

Femeia nu stă apoi mult pe gânduri, fuge în casă, îmbracă repede un suman și... se alătură și ea la convoiu.

Toderică bietul dela o vreme se satură de atâtea răspunsuri. Pe la mijlocul satului convoiul se ridică la 50, aproape tot femei. Atunci se oprește, se întoarce către femei, își încruntă aspru privirile și le zice mânios:

— Femei, voi gândiți că gura mea-i de oțel? Vreți să capăt durere de gură? Bată-vă pârda! Nu mă mai întrebați atâta! Veniți după mine dacă aveți vreme, ori stați acasă, că v'aduc eu scrisorile!

Și apoi pleacă înainte grăbit — și de aci înainte nu mai răspunde la nici o întrebare. Femeile când după el până la casa satului. De aici apoi — iute

se împrăștiară. Birăul descuie traista, apoi citește adresele pe rând. La sfârșit mai rămân vre-o zece femei. Ele veniseră numai în pustiu, acum cine știe a câte-a oară?... Nu se mișcă însă din loc, până când le spune birăul:

Voi.. n'aveți nimica...

Atunci pleacă cu ochii înlăcrimați, oftând din greu.

Nu mai Parasca, biata de ea, rămâne și acum. E nepoată a birăuței și... mai stă. Se așează pe o laviță, ia o furcă ce tocmai era lângă perete și începe a toarce. Birăuța se așează lângă ea, oftează una și — apoi — îi netezește părul. Parascăi i se umplu ochii de lacrimi... și isbucnește în plâns. Birăuța cearcă s'o domolească.

— Las' draga mătușli..., că ți-a veni și ție carte, cât de curând...

Parasca se ridică drept în picioare, se uită țintă în ochii mătușei-si, dă furca la o parte și se așează iar pe laviță...

— Mie carte!... zice ea într'un târziu — răsând cu hohot... Ce-i cu dumneata mătușe? Mie-mi zic oamenii că încep a înebuni, dar așa se vede că și dumneata... Mie carte? Ha, ha, ha! Dar în lumea cealaltă este poștă?

Birăuța o netezește din nou pe păr... —

— Nu fii copilă Parască, doar tu ești fată mare! Nechită nu-i mort... să știi tu că nu-i mort... Va fi de bună seama prins la Muscali... Parasca oftează acuma și mai greu...

prea frumoasa problemă de a aduna mereu mijloacele necesare pentru susținerea și perfecționarea orfelinatului luând parte cât mai intensă la îngrijirea orfanilor, un ajutor acesta, pe care fără îndoială consistorul arhidiecezan îl va primi cu sinceră mulțumită. Noi credem chiar că în această afacere se va încheia acord formal cu uniunea femeilor, care mai presus de toate va trebui să-și aibă rolul ei binefăcător la conducerea orfelinatului și îngrijirea orfanilor. Unde-i caritate, acolo-i femeia.

Ar trebui să terminăm. Căci într'adevăr nu merită vr'o serioasă atențiune o altă serie de idei, cu care s'a încercat slăbirea propagandei pentru orfelinatul din Sibiu. Poporul românesc din Ungaria și Ardeal nu are altă organizație cu temeiuri absolut solide decât biserica. Era deci evident că marele institut caritativ, cum e orfelinatul, neapărat trebuie așezat *sub ocrotirea bisericeii*. Existența acestui institut, *între toate împrejurările*, numai biserica o poate garanta. Orfelinatul trebuie să fie sub adăpostul bisericeii. *A bisericeii unite ori a bisericeii ortodoxe?* Nouă ambele aceste biserici ni sunt deopotrivă scumpe, fiind românești și câtă vreme sunt românești, ocrotitoare naționalității noastre. Dar dacă e absolut motivată convingerea, că neamul nostru abia, și numai cu mare greutate va putea să înființeze un singur orfelinat cum se cade și îl va putea înființa numai cu ajutorul și din contribuția *tuturor Românilor de pretutindeni*, atunci cerem dela cel mai luptător teolog unit răspuns la întrebarea: *sub scutul cărei biserici românești se poate înființa marele orfelinat?* Pe cât de neîndoielnic este răspunsul la această întrebare, tot pe atât de adevărată e și aserțiunea, că ar fi *păcat strigător la ceriu*, dacă la primirea în orfelinat s'ar face cea mai mică deosebire între unit și ortodox. Nu. Orfelinatul din Sibiu va sta sub adăpostul bisericeii ortodoxe române, dar el va fi *orfelinatul tuturor Românilor din Ungaria și Transilvania* și fiecare orfan ocrotit în acest orfelinat va fi crescut în limba maicii sale și în legea părinților săi. O știam aceasta dela început, căci nu putea să fie altfel. Astăzi avem însă fericirea să vedem confir-

mată credința noastră prin chiar statutele internatului, pe cari le publicăm la alt loc al ziarului.

Se va ridica deci orfelinatul tuturor Românilor din Ungaria și Transilvania, căci micile șovăiri și îndoieli se vor risipi ca spuma ieșită din clocotirea puternicelor ape și ca pulberea răscolită de majestoasa furtună.

Sassanow despre războiu și pace

Arad, 2 Februarie.

Ministrul de externe al Rusiei Sassanow primind pe reprezentanții ziarelor din Petrograd — după cum am anunțat în numărul nostru de ieri — a făcut declarațiile dela vale:

Sârbia și Muntenegru.

Despre *Muntenegru*, Sasonow a declarat, că nu poate spune încă nimic, deoarece n'a primit încă amănunte, pe cari însă le așteaptă în fiecare zi să-i sosească. Dar el crede că o parte din armata muntenegrină a fost transportată împreună cu armata sârbească și acum se reorganizează. Armata muntenegrină va aduce eventual încă *serviciul cauzei comune*, împreună cu eroicele trupe sârbești. Recunoaște că *situația balcanică*, având în vedere catastrofa armatei sârbești, care a avut grave consecințe pentru Muntenegru, e *dezolată*. Dar actuala situație rea din estul Balcanului nu e *definitivă*, deoarece *soarta statelor balcanice e strâns legată de soarta aliaților*. Afară de aceasta, *chestia balcanică* dacă și nu în clipita aceasta, dar *după războiu*, va fi *rezolvită*. El e convins că pentru *Sârbia și Muntenegru vor răsări încă zile mai bune*, că vremea aceasta de încercări pentru ele e *trecătoare* și va avea sfârșit cu triumful cauzei comune și drepte a aliaților.

Neutralitatea Greciei.

Vorbind despre *Grecia*, ministrul de externe al Rusiei a spus că aceasta țară păstrează neutralitate, dar e o altă întrebare, că de *voie bună sau nu*. Trebuie să sperăm însă, că guvernul grec înțelegând cari sunt interesele naționale grecești nu va începe o politică ostilă aliaților.

Raporturile cu România. — Teama de un atac din partea puterilor centrale.

Raporturile noastre cu România — a declarat Sasonow — sunt deplin mulțumitoare

și ca până aci, prietinești. În timpul din urmă opinia publică din România a fost neliniștită, având temeri că puterile centrale, cari fac sfiorări extraordinar de mari ca să atragă regatul de partea lor, se vor deda la acte de amenințare sau ostile. Dar Românii deștepti și cu judecată rațională de sigur sunt convinși, că nu-și pot realiza dorințele naționale aliându-se cu puterile centrale. Din aceste putem înțelege că România de ce perzista a rămâne în neutralitate.

În ce privește îngrijorările trecătoare că puterile centrale vor săvârși acte ostile față de România, îngrijorări cari au neliniștit populația României n'au fost chiar neîntemeiate. Astăzi aceste îngrijorări au scăzut considerabil.

Svedia își apără granițele.

În sfârșit Sasonow a vorbit în liniamente generale despre *raporturile bune* ale Rusiei cu *statele neutrale*. Raporturile dintre Svedia și Rusia se consolidează tot mai mult cu toate sfiorările Germanilor de a le tulbura. Se poate, că Svedia va crede de necesar să ia măsuri pentru apărarea granițelor ei. Noi însă putem declara hotărât, că *nu trebuie să le apere împotriva Rusiei* și că aceasta parte a granițelor ei nu sunt amenințate de nici un pericol. Sasonow nu neagă, că în urma măsurilor luate de Anglia împotriva comerțului cu contrabandă, în Svedia spiritele sunt într'o oarecare stare agitată, dar declară, că *Anglia a fost constrânsă pentru apărarea intereselor sale să pretindă ca comerțul german de contrabandă să fie suprimat*. Afară de aceasta Anglia își dă multă silință, ca în ciocnirea aceasta de interese să nu pricinuiască pagube statelor neutrale, printre cari și Svediei. Astfel stând lucrurile trebuie să sperăm, că *în sfârșit toate neînțelegerile vor fi înlăturate*. Ministrul mai spune că e foarte caracteristică că Germania care se bucură de simpatii în Svedia, se *dovedește* în măsurile cari le-a luat pe mare *mult mai fără cruțare, decât Anglia*, ba scufundă de mulțori în apele svedeze fără milă vapoare neutrale. Germania își exprimă totdeauna la sfârșit regretete, dar prin aceste, de sine înțeles, nu se poate repara nedreptatea.

Anglia credincioasă și jertfitoare.

Despre *raporturile dintre aliați* Sasonow spune, că *acțiunile și interesele lor sunt unitare*. Pentru încheierea și mai strânsă a acestei unități s'a constituit în Paris un *comitet militar politic*, care a și obținut rezultate fa-

— Tot așa vrei să mă înșelați, cum m'ați mai înșelat odată... Ce gândești mătușă, că eu pot uita?... Sări iarăș drept în picioare și își puse mâinile în solduri. Birăița îngălbeni, — știa ce are să urmeze. Ochii Parascăi deveniseră părau de lacrimi, ea ofta des și adânc, — și apoi îngâna repede:

— Mă purtați mereu cu minciuna — măcar că voi știți că-i mort... De ce nu-mi spuneți și mie verde? Să-l cânt eu, vai, să-l cânt eu cum niciodată n'a mai cântat fată pe fecior! Să-l cânte inima mea... vai... să-l cânte inima mea... Inima, inima, de ce mi-ați mâncat inima?

Și își puse mâna pe inimă, par'c'ar fi vrut să-i oprească bătăile. Se înfură peste măsură, ochii ei frumoși, negri, aruncau priviri fulgerătoare, prinse pe mătușe-sa de umeri și începu din nou:

— Mi-ați mâncat inima, să știi, tu și maica! Malcii l-am spus-o de mai multeori, acum ți-o spun și ție verde. Ori tu..., dar ce să-ți mai spun... știi tu ce-i dragostea de fată mare? Tu nu știi, vai, nu știi — și nici maica nu știe, că dac'ați fi știut, nu mi-ați fi mâncat inima!

Câțiva picuri de lacrimi se strecoară și din ochii btrăiței. Prinse pe Parasca de mână și îi șopti blând:

— Nu vorbi așa Parască! Eu nu ți-am făcut nici un rău... Eu numai binele tău...

— Binele meu? — isbucni din nou Parasca — binele meu? Ai înebunit și tu, ca și maica... V'ați învoit să mă mărit după el... și apoi... ați făcut ce-ați făcut și mi-ați mâncat inima... Și știți voi a cui a fost inima mea? A lui Nechită... nebunilor,

alui Nechită! Nu mai vrei să știți cum m'am gătat eu de nuntă? Cât mi-ați tocat la ureche să nu mă duc după Nechită... și... dacă ați văzut că nu puteți răsbii... v'ați dat învoirea... Mai era o săptămână până la nuntă... Atunci a venit Nechită la noi speriat și... ne-a spus că-i semn de războiu... Și cât de frumos s'a rugat să ne cununăm peste două zile, că... peste o săptămână va fi prea târziu... Și voi ce ați făcut? V'ați bucurat..., mănecă-vă focul! Ați zis că să lăsăm nunta până după războiu. Nebunilor, dar voi nu știți că... fără Nechită nu plătește nimica lumea asta? L'ați lăsat de s'a dus năcăjit dela noi. Nu v'a fost milă de lacrimile mele? Eu am știut că el va mai veni... și mă va duce... să ne cununăm numai înaintea lui Dumnezeu... Că Dumnezeu e mai bun ca voi..., amărăților... Și voi... ce-ați făcut? V'ați adunat toate neamurile și v'ați pus la pândă... Și... când eu i-am simțit pașii prin curte, când eu așteptam să intre în casă, să sbor în brațele lui, voi ce-ați făcut? L'ați prins și l'ați bătut cum ați voit voi... Apoi m'ați bătut și pe mine. Eu am căzut bolnavă la pat, bine v'a părut? De ce nu l'ați lăsat să vie să mă vadă, de ce n'ați lăsat să-i mai vad odată ochii, și apoi să plece la războiu?

Nu sfârși bine vorba — când ușa se deschise și intră o femeie. Era maica Parascăi. Își prinse fata de mână și îi zise lacrimând:

— Hai Parască, draga măicuții, acasă!

Parasca se înfură și mai tare. Imbrânci pe măică-s'a și strigă cât o lua gura:

— Draga măicuții, ce-ai zis? Nebuno, nu știi tu că eu nu-s a ta? Eu is alui Nechită, să știi.

Chiar acum am căpătat carte dela el, mă duc să mi-o cetească cineva! O tuli repede pe ușă afară și fugi pe uliță în jos. Pe drum striga mereu:

— Eu is alui Nechită! Numai a lui! Parasca lui Nechită!

Pe drum întâlni un prunc de școală. Îl opri. Își băgă mâna în sin și scoase o hârtie. Era o scrisoare, ce într'adevăr i-o trimise Nechită de pe câmpul de luptă, la începutul războiului. Puse scrisoarea în mâna pruncului și-l rugă să i-o citească. Pruncul ceti încet, toate vorbele pline de dragoste din scrisoare. Că să nu se supere, că peste două-trei luni va bate pe muscal și... va veni acasă... Scrisoarea se sfârși cu un cântec...

Crișule apă turbată

De te-aș mai vedea odată,
Nu m'aș da pe lumea toată!

După cetire, Parasca smulse scrisoarea din mâna pruncului, o băgă în sin, și — apoi o luă rasna către Criș, cântând mereu:

— Crișule, apă turbată...

Ajungând la malul Crișului, își scoase scrisoarea din sin și o privi lung. O sărută pe toate părțile lacrimând. Apoi deodată își puse mâna pe frunte. Se sculă repede, își scutură hainele și plecă încet către casă. Vorbi cu părinții blând, așa încât se mirau de schimbarea repede ce se făcuse într'însa...

A doua zi des de dimineață se duse la o fată din vecini care știa ceti și scrie. O rugă s'o învețe și pe ea. Se apucă de învățat cu râvnă mare. Că dragostea multe le ușurează. În câteva luni știa ceti și scrie, așa încât acum ceter și ea epistolele

știg și nu sunt în stare a-și susține ei pruncii lor.

3. Spre acoperirea cheltuielilor împreunate cu înființarea și susținerea orfelinatului, se creiază un fond special, numit: Fondul orfelinatului român gr.-or. din Ungaria și Transilvania. Fondul se creiază și alimentează din oferte benevole, din colecte, donațiuni și legate, eventual și din un impozit general asupra credincioșilor gr.-or.

4. Fondul se administrează de către Consistorul arhidiecezan din Sibiu, după normele uzitate la administrarea celorlalte fonduri.

5. Din banii încuși din oferte, colecte, donațiuni și legate 2/3 părți vor forma capitalul fondului, iar 1/3 parte cum și interesele, se vor întrebuința la înființarea, instalarea institutului și la acoperirea speselor de întreținere.

6. Cei ce contribuie la fond cu 5000 coroane deodată, sau cu 250 coroane anual, au dreptul de a plasa în orfelinat un băiat ori o fetiță orfană.

7. Orfelinatul stă sub jurisdicțiunea Consistorului arhidiecezan, care denumeste pe directorul și cellalt personal recerut.

8. Primirea în orfelinat o face Consistorul ca senat bisericesc.

9. Pruncii adăpostiți în orfelinat (băeți și fete) primesc locuință, hrană, îmbrăcăminte și instrucțiunea prescrisă de legi în una din școlile publice de aici.

De regulă în orfelinat se primesc numai prunci trecuți de 4 ani, dar dacă ar fi și atari orfani, cari nu au pe nimeni cine să le poarte de grijă, direcțiunea orfelinatului se va îngriji, ca și până ce ajung la etatea de 4 ani să fie adăpostiți la rudeni, la familii oneste, plătind eventual pentru susținerea lor.

10. În orfelinat se adăpostesc orfanii de regulă numai până la 12 ani. Direcțiunea se va îngriji, ca cei ce au împlinit această vârstă să fie plasați și aplicați după aptitudinile lor. Dacă mijloacele vor permite, pentru elevii, cari vor dovedi, că au talente deosebite, Direcțiunea poate face propuneri, ca Consistorul să se îngrijească și pe mai departe de educația lor.

11. Cererile pentru primirea în institut le fac cei mai de aproape ai orfanilor, ori tutorul, instruite cu atestat dela oficiul parohial și comunal, din care trebuie să reiasă, că petentul e român, e sănătos și e lipsit de mijloace.

12. Din o familie de regulă se primește numai unul în orfelinat. În cazuri excepționale decide Consistorul. În orfelinat pot fi primiți și orfani, cari au avere, dacă tutorii plătesc taxa stabilită din averea lor.

13. Orfelinatul poate primi și alte instituțiuni și fundațiuni, cari urmăresc acelaș scop. Poate mai departe să înființeze și susțină și filiale în alte centre din patrie și poate în fine să așeze pe orfani cu întreținere și îngrijire și în familii private, dar oneste cu plată ori fără plată.

14. Consistorul arhidiecezan garantează pentru chivernisirea corectă a averii orfelinatului.

15. Orfelinatul se reprezintă în toate afacerile sale administrative și de drept prin Consistorul arhidiecezan din Sibiu, respective prin organele acestuia.

16. Dacă Orfelinatul din ori și ce motive s'ar desființa, desființarea o poate decreta numai Sinodul arhidiecezan, care are să dispună ce să se facă cu averea și spre ce scopuri să se întrebuințeze.

DISPOZIȚII TRANSITORICE.

Consistorul va elabora regulamentele speciale, privitoare la susținerea, creșterea și instrucțiunea orfanilor din orfelinat, regulamente despre conducerea orfelinatului, despre administrarea și controlul averii, precum și instrucțiunile referitoare la ordinea de casă, alimentare, curățenie și tot ce privește viața internă a orfelinatului.

Din ședința comisiunii exmisse, ținută la 12/25 Ianuarie 1916.

Războiul european.

Comunicate oficiale.

Budapesta, 1 Februarie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe frontul rus și Italian: Nici un eveniment de importanță.

Pe frontul sudostic: În Muntenegru și în teritoriul Scutari situația este mereu liniștită, atitudinea populației inexcipientabilă.

*

Berlin, 1 Februarie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe frontul occidental: În noaptea de 31 Ianuarie trupe engleze au încercat atacuri subite contra pozițiilor noastre din vestul Messinesei în Flandra. După ce au reușit să ocupe interimal o parte dintr'un tranșeu al nostru, i-am respins pe toată linia. La Fricourt în ost dela Albert, prin împuscăturile noastre am împiedecat inamicul să ocupe un crater explodat de el. De aici spre nord, avantposturi germane au înaintat până la tranșeele engleze și fără să fi suferit nici o pierdere, s'au reîntors cu câțiva prizonieri. La sud de Somme în lupte de granate de mână Francezii au pierdut din nou teren.

Pe frontul oriental: Nici un eveniment de importanță.

Pe frontul din Balcan: În urma observărilor noastre unul dintre aeroplane a atacat cu succes stabilimentele și vapoarele antantei staționate în golful Salonicului.

*

Berlin. — Evenimente maritime: În noaptea de 31 spre 1 Februarie una dintre diviziunile noastre de biplane a aruncat bombe în Liverpool, lângă Liverpool, pe locurile dela Birkenhead, pe stabilimentele din port și fabrici, pe ferăria și topitoria din Manchester, deasupra fabricilor și turnătoarelor de fier din Sheffield și deasupra marilor stabilimente industriale din Humber și de lângă Great-Jarmouth. Am observat puternice efecte ale bombelor manifestate în explozii și incendii, iar la Humber am făcut să înceteze tunurile. Aparatele noastre au fost împuscate cu violență din toate părțile, fără ca să fie nimerite. Intreaga divizie de aeroplane s'a reîntors teafără.

Misiunea generalului Corbu.

Zürich. — Schweizerische Telegraf-Information primește din Salonic următoarele: Generalul Corbu în calitate de misionar al statului major francez a vizitat pe generalul Sarraill comandantul trupelor antantei. Se svonește că generalul Corbu este încredințat cu îndatoriri de mare importanță. A avut mai multe întrevederi cu generalul Sarraill.

Briand pe frontul italian.

Berna. — Corespondentul lui *Corriere della Sera* anunță din Roma: Astăzi nu se mai poate tăgădui că situația din Albania se agravează pe fiecare zi. Trupele austro-ungare pornesc în contra Durazzoului, cele bulgare sunt în Berat și e foarte probabil că Valona va fi atacată și de bande din Albania centrală. Toate dificultățile planează asupra Italiei. Se așteaptă cu mare nerăbdare vizita lui Briand, care va merge și pe frontul italian pentru ca să se sfătuiască cu regele.

Luptele din hotarele tiroleze.

Viena. — Corespondentul de războiu a lui *Reichspost* anunță dela cartierul de presă: Pe sectoarele din valea Etsch, activitatea de războiu nu s'a atenuat nici în zilele din urmă, și pe celelalte sectoare din Trentino, activitatea artieristică continuă să fie foarte vehementă. Zilele din urmă, aviatorii noștri au făcut o excursie la Borgo, locul stabilimentelor militare italiene. Aruncând câteva bombe, s'au convins despre bunul efect produs de ele. S'au făcut explozii și incendii, cari au provocat mari tulburări între Italiani.

Obuzierele italiene de pe *Altissimo* au fost împuscate de tunurile noastre, și canonadele lor neconținute dovedesc că reușesc să transporte cu ușurință canoane în vârful acestui munte, având la dispoziție vre-o cărare de munte bine construită. Observând ai noștri mișcări pe sectoarele dela Val Sugana, tunurile noastre și-au direcționat din nou focurile spre aceste poziții.

Misiune militară rusească la New-York.

Basel. — O știre indirectă sosită din New-York anunță că zilele acestea a sosit la New-York o misiune militară sub conducerea generalului Saprosnicov. Care este scopul depu-

tațiunei, nu s'a putut afla, e foarte probabil însă că e în legătură cu comanda de muniții și armamente. Sosirea deputației au voit să fie tănuțită, au aflat-o însă Germanii din New-York și au scos-o în publicitate. E foarte caracteristic, că misiunea militară s'a dus și în Casa Albă, despre acțiunea ei însă lipsesc ori cari amănunte, Se svonește că au fost primiți și la Wilson.

Revoluția mongolă.

Rotterdam. — O telegramă din Mukden anunță că numărul revoluționarilor mongoli s'a urcat la 20.000. Printre revoluționari este și o diviziune chineză complet echipată. Mongolii dispun de 12 tunuri și 2 mitraliere și și urmează înaintarea spre Peking.

Transportul armatelor Turcești în Orient.

Haga. — *Pressa Nortcliff* anunță din Odessa: Înaintarea Turcilor a început. Pe drumurile de fier din Asia-mică orice comunicație personală este întreruptă. Nouile trupe sunt transportate în Angora și Bagdad, de unde Turcii proiectează năvăliri în Persia și Armenia pentru ca să vină în ajutorul armatelor din Caucaz, cari se găesc în situație foarte dificilă.

Luptele Englezilor cu Senusii.

Londra. — Agenția Reuter anunță: Trupele generalului Wallsee au atacat taberile senusienilor. După lupte orâncene a reușit împrăștierea senusienilor și aprinderea taberilor lor.

Germanii se instalează în Polonia.

Viena. — Germanii din Lodz au întemeiat o ligă germană în Polonia, a cărei țintă este salvagardarea intereselor germane. Liga va avea succursale în întreaga Polonia. „Die Zeit” anunță că fabricile din Polonia rusească și-au reluat activitatea. În guvernamentul Varșoviei toate fabricile lucrează, în guv. Petricov patru. Cifra atinsă de prețul afacerilor acestor fabrici se ridică la aproape șase milioane de ruble pe an.

Uzinele de războiu ale Rusiei.

Copenhaga. — Ministrul de războiu al Rusiei, generalul Polivanov, a decis crearea unui comitet metalurgic care să depindă de ministerul de războiu și a cărui menire este să constate întregul material al industriei metalurgice rusești. Comitetul va avea dreptul să cumpere din străinătate și să rechiziționeze din lăuntru țării. El va da metalul necesar uzinelor de munițiuni.

Germanii în armata turcească.

Petrograd. — Știri sosite aici din surse demne de încredere vestesc că von der Goltz pașa va fi numit generalisimul tuturor armatelor turcești cari operează în Caucaz și Mesopotania. Generalul german Kressingstein care a luat parte la întâia campanie turcească împotriva canalului Suez, va pleca pe frontul Egiptului cu misiunea de a supraveghia operațiunile.

Din Bucovina.

Universitate ucraină în Cernăuți? — Bucovineni decorați. — O nouă revizuire a glotașilor bucovineni.

Cetim în „Viața Nouă” din Suceava (Bucovina):

Gazetele din Cernăuți, întemeindu-se pe isvoare ucraine, au răspândit vestea senzațională că chestiunea unei universități ucraine în ostul monarhiei noastre a devenit iarăș actuală și că sediul acestei universități ar fi proiectat la Cernăuți.

Recunoaștem pe deplin îndreptățirea Ucrainilor de a înainta cultura lor națională prin dobândirea celei mai înalte instituțiuni culturale, precum este universitatea; recunoaștem în urmă dreptul ca ținuta lor patriotică să fie recompensată în această măsură largă, însă creșterea unei universități ucraine cu sediul în Cernăuți o credem deadreptul catastrofală pentru liniștea țării. Centrul cultural al Ucrainilor este partea din sud-ost a Galiciei și acolo se

cuvine să fie reședința universității. În Bucovina cel dintâi drept pentru o universitate națională îl are poporul român, a cărui cultură este mai veche și ale cărui instituții culturale sunt mai numeroase și cu mult mai dezvoltate. Iar dacă este vorba ca universitatea ucraină din Cernăuți să fie centrul cultural al tuturor Ucrainenilor de sub stăpânirea glorioasei Case a Habsburgilor, atunci revendicăm și din acest drept vedere dreptul întâietății, căci o universitate românească în Cernăuți ar fi chemată să păstreze și să dezvolte în continuare cultura și limbajul românesc în Bucovina și în celelalte părți ale țării noastre. Dacă trebuințele culturale nu numai ale poporului român din Bucovina ci și ale celor patru milioane de Români din Transilvania și Ungaria pe care soarta nici până astăzi nu l-a învrednicit să albă parte de o asemenea instituție culturală.

Rămânând să tragem învățătură din asemenea împărechii nefirească de universități, precum s'a încercat la Viena și la Innsbruck, nu putem crede în seriozitatea și temeinicia științelor tendențioase despre înființarea unei universități ucraine la Cernăuți.

„Foaia Poporului” din Câmpulung (Bucovina) scrie:

Prim-procurorul din Cernăuți d. Dr. Dimitrie Tușinschi, care servește acum în rangul de căpitan la oaste a fost decorat cu medalia „Signum laudis”. Cadetul George cav. de Flondor, fiul răposatului Tudor cav. de Flondor, a fost decorat pentru vitejie cu medalia cea mare și cea mică de argint și propus pentru avansare la rangul de sublocotenent. Suboficerul de contabilitate Luca Buliga a fost decorat cu medalia de argint pentru vitejie cl. II.

Acelaș ziar scrie:

În 3, 4 și 5 Februarie la orele 9 dim. o comisiune nouă va face în localitățile magistratului orașenesc din Cernăuți o revizuire suplimentară. Toți acei, cari până acuma nu s'au supus unei revizuirii, sunt obligați, să se anunțe la căpetenia lor districtuală, pentru a fi conduși la comisiunea numită. Aceia cari vor fi asențați vor avea să se prezinte la oaste până în 48 ceasuri.

Pregătirile militare ale împătritei-întelegeri la Salonic.

Nouă debarcări de trupe.

Arad, 2 Februarie.

Telegraphen Union anunță că pe insula Corfu au debarcat detașamente de Englezi numeroase. Măsurile de apărare pe insula Corfu au fost înăsprițe. Aliații se tem de atacul submarinelor. Insula e împresurată de numeroase vase vânătoare de torpiloare.

Corriere della Sera anunță din Atena: Ieri au debarcat la Rethymon, pe insula Creta, trupe franceze și l-au arestat pe consulul german din Tanea care e totodată și reprezentant al firmei Krupp. Consulul a fost adus pe un vapor, care a părăsit insula.

Agentia Stefani anunță: Un Zeppelin a bombardat dimineața, la orele 3, Salonicul. Bombele aruncate, 20 la număr, au căzut pe edificiile principale, prefecturii, edificiul vamei portului și reședința statului major francez. Au fost dărâmate 5 edificii. Un minaret și un vapor englez au suferit avarii. Au fost omorâți 8 oameni, iar peste 50 răniți în parte soldați, în parte civili. Filiala băncii din Salonic e în flăcări. Paguba pricinuită trece de un milion. Populația e liniștită.

Journal de Geneve e informat din Neapole că vaporul „Nopkentausen”, care mijlocește comunicația între Grecia și Italia, a sosit din Salonic la Neapole. Călătorii sosiți cu acest vapor spun că la Salonic a debarcat o nouă armată de 50.000 soldați.

Secolo anunță din Atena, că la Mytilene au fost debarcați peste 800 soldați Francezi, 1000 case, precum și o cantitate mare de muniție și alimente.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 2 Februarie 1916.

Răvaș din tabără.

De pe frontul rusesc, Ianuarie 1916.

Iubită mamă, am primit epistola trimisă, dar cetind-o am rămas buimăcit, era cât pe-acți să-mi pierd firea. Imi scrii dragă mamă, că tata a trecut la cele eterne în ziua de 13 Dec. și ultima dorință i-a fost să mă îmbrățișeze odată și să-mi dea binecuvântarea din urmă.

Trista veste mi-a venit tocmai când tunurile asvârleau granate și șrapnele peste tranșeele noastre, de se cutremura pământul sub noi. Rupând plicul și aflând-o m'am pironit locul ca o stană de piatră și m'am pierdut în atâtea gânduri istovitoare. Figura și icoana tatălui meu pare că o văd și acum pe lemnele din tranșee, și chipul lui blând pare că-mi zimbește, și mă cheamă la el.

O, mi-aduc aminte de ziua aceea, când eu trebuia să plec la glasul de alarmă al goanei. M'ai luat la o parte și mi-ai zis în șoapte, ca maica să nu audă: dragul meu, acum tu mergi departe, Dumnezeu știe te vei mai reîntoarce căci războiul e nemilos, e lacom și nu pune preț pe viața nimănui. Fi ostas viteaz, dar față de cei, mici și slabi poartă-te cu blăndețe și creștinește, căci atunci și Dumnezeu îți va ajuta. Din ochii tăi curgeau lacrimi, te văd par'că te întorceai în cealaltă parte să-ți ștergi lacrimile. Trenul se mișcă greoiu sub povara mare, iar eu din fereastră mă uitam spre voi cari ați venit să mă însoțiți până la gară. Deși în fața voastră nu am plâns, dar depărtându-mă, lacrimile-mi curgeau par'că, peste fața mea tristă, și îngândurată. Cineva par'că-mi spunea, că n'o să mă mai întâlnesc cu acela care atât m'a iubit.

Se împlinesc acum 17 luni de când ne-am despărțit, credeai că azi, mâne, sau cel puțin peste vre-o lună, o să ne revedem, dar sa' întâmplat altfel. Revederea o speram cât de curând, căci mă pregăteam să cer concediu, dar lată că primesc carte că ești în pământ... și nu mai e posibilă revederea pe lumea asta.

Cine știe de nu te voi urma cât de curând, până atunci rog pe Dumnezeu ca să te așeze între dreptii lui. Mamă, Dumnezeu să te mângâie

fiul D. căprar.

Spre orientarea nobililor donatori pentru orfelinatul din Sibiu. Dăruirile marinimoase pentru orfelinatul românesc curg zilnic la „Românul” așa cum ne-am așteptat și cum trebuie să fie. Noi am introdus o rubrică specială, unde se publică toate dăruirile și se cuprind toate informațiile de lipsă orientării publice în această afacere. Rubrica aceasta nu poate fi însă prea vastă, căci atunci ar suferi alte interese obștești, cari au să fie servite în acest ziar. Așa se face, că contribuțiile se publică deocamdată cu oarecare întârziere. Astfel ni se fac neincetă întrebări referitoare la dăruirile multora dintre marinimoșii donatori. Răspundem pe această cale tuturor rugându-i să albă răbdare, căci absolut toate contribuțiile se vor publica atunci, când le vine rândul. Și până atunci însă banii se depun, îndată după sosirea lor, la banca „Victoria” din Arad.

Accidentul de cale ferată dintre Ploești și Buda. Se anunță din Ploești, că un tren de marfă ce mergea spre Predeal, a surprins la cantonul Nr. 4 dintre Ploești-Buda, căruța locuitorului Nae Ghiță Șerban din com. Dărămbănești, în care se afla două femei și mai mulți săteni, rezerviști din reg. 47 chemați la concentrare pentru douăzeci de zile. Căruța a fost complet sfărâmată iar locuitorii Gheorghe D. Barbu, Ion P. Oprea și femeia Anica D. Barbu, omorâți pe loc. Ștefan I. Miriță s'a ales cu răni ușoare, iar femeia Maria Cătănescu a scăpat teafără ca prin minue. D. prim-procuror Ciurea a plecat la fața locului, făcând primele cercetări. Pe urma victimelor, au rămas fără nici un sprijin soții și numeroși copii.

P. S. episcopul de Oradea în Blaj. În 29 Ianuarie c. cu acceleratul de dimineața a sosit în Blaj P. Sa episcopul de Oradea Dr. Demetriu Radu. P. S. e oaspele Exc. Sale mitropolitului Victor. — (U.)

Bere românească — pentru Viena. Din București se anunță, că ministrul de finanțe român a dat permisiune unei fabrici de bere din

Turnu-Severin, să expedieze la Viena peste Vârciorova, 5 vagoane bere.

Cari dintre soldați pot cere concediu de trei luni? Ministrul de honvezi a imputernicit comandele districtuale de honvezi, să acorde pe timp determinat — cel mult pe trei luni — concediu, mai ales, dacă acordarea acestui concediu e necesară din cauza vederii economice. Acest concediu îl pot cere soldații, cari au concediu acasă independent o economie de proporții mai mari, marii proprietari diferiți funcționari ai însoțitorilor economice, ferarii și dogarii necesari lucrărilor economice, apoi vătavii, supra-veghetorii la diferitele lucrări economice, personalul necesar la conducerea diferitelor mașini, pescarii, personalul fabricilor de bere, precum și cei cari lucrează la țevile de canaluri. Asupra îndreptățirii petițiilor intrate sunt în drept a se declara comisiile administrative, respective prefectii.

COMUNICATE SECRETE ÎN MESAGERIILE TRIMISE SOLDAȚILOR NOȘTRI ÎN CAPTIVITATE. Cu toate că deși mai înainte s'a atras luarea aminte a marului public să se ferească a trimite comunicate secrete la mesageriile destinate soldaților noștri ajunși prizonieri, totuși se întâmplă încă des, că publicul trimite celor ajunși în captivitate comunicate nepermise, parte în formă învăluită, parte scrise cu lapte, lămâie sau chimicale considerate ca invizibile. Se mai întâmplă că trimițătorii ascund asemenea comunicate în pachete, cari conțin haine sau victualii. Unii fac uz de vase care fund dublu. Toate ștrețlurile aceste sunt de mult cunoscute cenzurii dușmane, așa că nu-l scapă din vedere. Abstrăgând deci de la faptul, că asemenea mesagerii de obicei nu ajung la mâna adresatului, dar mai are de urmare și acel dezavantaj, că cenzura este cu neîncredere și față de acele mesagerii, cari reclamă un control mai minuțios, prin ce înțeleg foarte mult înmânarea lor. Publicul procedează deci în bine înțelesul său interes dacă se reține de la asemenea comunicate nepermise.

Înflorire vremelnică. Un caz din cale afară extraordinar cetim în „Temps”: De câteva zile, spre sud dela Paris la Issy și Clamart se găsesc pomi fructiferi îndeosebi pruni complet înfloriți. După părerea pomicultorilor acesta este un caz unic, care n'a obvenit niciodată în această epocă de iarnă încă. E adevărat că sunt rare iernile prea puțin riguroase ca cea actuală.

Moartea generalului Bengescu-Dabija. Se anunță din București: Generalul Bengescu-Dabija, cunoscutul scriitor dramatic, autorul tragediei „Pygmalion” a murit. Bengescu-Dabija a studiat în vârstă de 79 ani. Defunctul și-a făcut murile militare în Franța și s'a distins în cariera lui militară. Dar Dabija a fost și un strălucit autor dramatic, cel puțin prin tragedia „Pygmalion”, una din cele mai isbutite lucrări din literatura noastră dramatică. Tragedia „Pygmalion” a fost scrisă în epoca literaturii, când era o impulsie spre literatură istorică. Plină de acțiune și scrisă în versuri ample, „Pygmalion” rămâne ca o lucrare de frumosa îndrumare dramatică în literatura română. Bengescu a mai scris comedii „O palmă la balul mascat” și „Nu-i pentru cine se gătește”; „Radu III” dramă în versuri și „Olteanca” operă comică.

Georges Lacour-Gayet în Copenhaga. „Le Temps” scrie că Georges Lacour-Gayet, dela Institut, profesor la școala politehnică din Paris, venind dintr'o misiune oficială la Petrograd, s'a oprit în drum la Copenhaga. Doctorul Eduard Ehlers, președintele Alianței franceze a dat în onoarea lui un dineu, iar Vagn Jacobson i-a făcut o primire strălucită la Ny Carlsberg unde asistau cei mai eminenti reprezentanți ai științelor, artelor, literaturii, politicii și lumii de afaceri. Vagn Jacobson este fiul mareului mecenat danez, doctorului Carl Jacobson, fervent amic al Franței care a dăruit orașului Copenhaga cea mai frumoasă și mai bogată colecție de tablouri și de sculpturi de-ale artiștilor francezi și este așezată în Glyptoteca din Petrograd.

Lacour-Gayet a ținut o conferință interesantă, serie „Le Temps” asupra bătăliei dela Marne. Din Copenhaga a plecat la Cristiania unde iarăș va vorbi la Alianța franceză.

vorabile. Ministrul salută cu bucurie *proiectata călătorie a deputaților ruși în Anglia*, deoarece crede de foarte folositor și de mare importanță, ca reprezentanții națiunii rusești să vadă cu ochii proprii *sforțările extraordinare, cari le face Anglia în interesul cauzei comune*. Ei ar vedea desmintite toate veștile, că *Anglia ar lua parte mai puțin în războiu*, cari le lansează dușmanii noștri pretutindeni cu scopul de a provocat neînțelegeri între aliați. Pentru infirmarea acestor vești e destul să avem în vedere, că *Anglia a pierdut până acum 25.000 ofițeri și 600.000 soldați de rând*. Enorme jefrie ale aliatei noastre credincioasă, Franța, sunt prea bine cunoscute încât să mai fie necesar să vorbesc despre ele.

O pace separată nu e posibilă.

Incheierea unei păci separate nu e posibilă nici pentru unul dintre aliați, deoarece abstrăgând dela interesele de viață ale aliaților, reclamațiile de războiul până la extrem, *nici un bărbat politic din statele aliate n'ar îndrăzni, să se facă trădător al cinstei și datoriei și să jertfească promisiunile și declarațiunile făcute în mod sărbătoresc*. Afară de aceasta, nici unul dintre aliați nu poate încheia o pace separată chiar pentru că o astfel de faptă ar fi egolă cu *dărîmarea prestigiului propriu în fața celorlalte popoare și în consecință, cu o derută politică*. Lupta trebuie purtată deci până la sfârșit, pentru că e neapărat necesar să se creeze condiții, *cari să dea posibilitate tuturor statelor să-și desvolte viața lor politică și națională* nestingerite de volniciile și ambiția puterilor centrale. Dar în scopul acesta e necesar ca *Germania să fie făcută inofensivă*.

Rusia va învinge!

Intrebat asupra duratei războiului, Sasonow a spus, că el crede, că *războiul nu mai poate dura mult, deoarece Germania e cel dintâi stat, care din motive financiare nu se mai poate menține multă vreme în stare de războiu*. Ministrul a adăos însă, că *cu toate aceste e necesar ca să se ia măsuri întinse pentru o campanie de vară*.

Rusia și aliații ei, și-a încheiat Sassanow declarațiile, sunt plini de putere și însuflețire. Credința lor în triumful final nu numai că nu se clatină, ci dimpotrivă se întărește din zi în zi.

România va intra în curând în acțiune.

Importanța misiunii dlui P. P. Carp.

Tratative între România și puterile centrale. — Ce se afirmă în cercurile conducătoare bulgare. — Declarația dlui prim-ministru Brătianu. — Marinari ruși pe teritor românesc. — Puterile centrale au mai cumpărat 145.000 vagoane cereale românești.

Arad, 2 Februarie.

Ziarul grec „Athina” scrie că *România va ieși în curând din neutralitate, intrând în acțiune alături de puterile centrale*. Tratativele în această direcție au reușit pe deplin. România a primit garanția pentru *stăpânirea Dobrogei întregi, ocuparea și anexarea Basarabiei și acordarea unui regim de autonomie Românilor din Transilvania*. Puterile centrale s'au angajat în acelaș timp să furnizeze României *munițiunile și banii necesari pentru războiu*.

Se anunță din Sofia: *In cercurile politice de aici se atribuie o deosebită importanță vizitei dlui P. P. Carp la Viena. Presa bulgară consacră lungi articole acestei vizite și este unanimă în a atribui bărbatului de stat român o înaltă misiune diplomatică pe lângă guvernele puterilor centrale. Cu deosebire se insistă asupra faptului că imediat după convorbirea pe care a avut-o d. Carp cu ministrul de externe austro-ungar Burian, acesta a fost primit în audiență de monarhul Francisc Iosif și a avut loc apoi un consiliu la care au luat parte primul ministru contele Stürgkh și ministrul de războiu comun Krobotin. Imediat după aceasta miniștrii comuni, în frunte cu primul ministru Stürgkh, au plecat la Budapesta unde a avut loc un consiliu extraordinar, iar contele Burian a avut o lungă convorbire particulară cu contele Tisza.*

În cercurile guvernamentale bulgare se afirmă că tratativele ce se urmează acum între puterile centrale și România, precum și între Germania și Austro-Ungaria cu privire la România, vor fi de astădată hotărâtoare.

Se mai afirmă că regele Ferdinand, care

a vizitat pe d. Carp la Tîbănești înainte de plecarea la Viena, a dat dlui Carp, cu asentimentul guvernului, *depline puteri pentru a aduce la îndeplinire misiunea pe care o are*.

Agenția Havas anunță din București: D. I. Brătianu, primul ministru român, a declarat ministrului italian, că în politica externă a României nu se va face nici o schimbare apropiată.

Ziarul „Universul” din București publică următoarea corespondență din Tulcea:

Acum câteva zile lângă Ostrov, la o depărtare de 3 mile de comuna Sf. Gheorghe, a evoluat un contratorpilor rusești de pe care au debarcat 12 marinari împreună cu un ofițer superior rus.

Ei au descins la zăvodul pescarului Eftei Ivanof. Acolo se aflau 4 pescari.

În momentul când pescarii se pregateau să se culce, la orele 10 noaptea, s'au pomenit la ușa colibeii cu cei 12 marinari în frunte cu ofițerul rus de marină, care i-a întrebat dacă știu rusește. La răspunsul pescarilor că sunt de origină rusă, ofițerul le-a spus să nu le fie teamă, căci el a venit să cumpere păsări, oferindu-le 10 ruble de găscă. Cum proprietarul zăvodului lipsea, pescarii n'au putut vinde nici o pasăre.

Ofițerul s'a interesat dacă mai există gârla Erinciuc pe unde a trecut armata rusă în 1877 și ce distanță e de acolo până la canalul Regele Carol, câtă lărgime și ce adâncime are acel canal, unde se află noul canal Principe Ferdinand, adâncimea și lățimea lui și dacă acesta corespunde cu gârla Belciuc.

În tot timpul acestor cercetări, un reflector al contratorpilorului era îndreptat în di-

femeilor. Apoi mereu își scotea scrisoarea din sin și o citea. Și plutea într-o rază de fericire nemărginită... Scrisoarea lui Nechită, acum nu mai trebuia s'o deie în mâna altuia.

Era liniștită, lucra mereu — și nu mai pomenea de Nechită. La ce să mai pomenească? Când o ațungea dorul, scotea numai scrisoarea. Părinții și neamurile erau prea mulțumiți cu dânsa. Numai câte-odată încrețeau fruntea, când o auziau tușind. Dela o vreme băgară de seamă că se ofilește pe zi ce merge. Numai ochii, aceia nu-și pierduseră strălucirea.

Pe la Tăierea lui Ion, mătușe-sa o rugă să scrie o scrisoare feciorului său Mitru. O scrisese, și, când o adresă, aproape o părăsira puterile. Băgă de seamă că vărul său Mitru e în acelaș regiment, în care a fost și Nechită. Și în aceeaș companie.

A doua zi se puse și scrisese o scrisoare vărului său. Îl rugă să-i scrie despre soarta lui Nechită, oricum va fi, de va fi viu, de va fi mort. Cu câteva zile înainte o femeie primise o scrisoare dela bărbatul său pe care îl credea mort de mult. Era prizonier în Rusia. Și de atunci îi mai licăria și ei o rază de speranță.

Trecură câteva săptămâni, fără să primească ceva răspuns. În sfârșit căzu la pat, era ca o scândură. Scrisoarea și-o ținea mereu în sin, din când în când o scotea și o citea zimbînd... Zimbet fericit, care pe părinții ei îi făcea să se cutremure. Pe zi ce mergea era tot mai slabă, abia mai era viață într'însa. Părinții numărau acum zilele, că simțeau că numai zile mai are.

Pe la începutul lui Noemvrie, într-o zi frigu-

roasă, o apucă din nou o tuse grozavă. Abia mai putea însă să tușească, atât de mult a slăbit.

— Maică, eu acum să știi că mor! — îngână cu un glas ca din fundul mormântului.

Atunci se deschise ușa și intră straia cu o epistolă în mână. Parasca îl văzu îndată și își întinse mâinile zimbînd. Maică-sa luă scrisoarea dela straia și n'avu ce face, trebui să i-o dea. Parasca, sârmana, își adună odată toate puterile, își încordă ochii, și ceti, tot câte două rânduri, apoi zimbăia, și cetea mai departe. Era scrisoarea dela vărul său:

— „Iată eu al tău preaiubit văr Mitru, până la facerea acestei micle epistole mă aflu sănătos, care sănătate și ție ție-o poftesc să ție-o dăruiască bunul și înduratul Dumnezeu la mulți ani buni și fericiți. Și să știi preaiubită verișoară, că m'am tot gândit să-ți scriu ori să nu-ți scriu, dar astă noapte te-am visat că plângeai înaintea mea și mă rugai să-ți scriu. Apoi să știi despre al tău preaiubit Nechită că el a murit sârmanul încă la începutul războiului. A fost un ostaș foarte viteaz și nu-i era frică de nici o primejdie. Se băga totdeauna unde era focul mai mare. Eu eram lângă el și-i spuneam mereu să se mai grijească, dar el atunci îmi zicea: Eu vere nu mă tem. Simt pe Parasca lângă mine și ea nu mă lasă! Intr'o zi compania noastră era la marginea unei păduri și ciuruiau gloanțele dușmanului, de gândeai că se prăpădește lumea. Eu eram cu ochii tot la Nechită și — deodată l'am văzut că se prinde de piciorul drept. Îl rânise un glonț de al dușmanului. S'a tras îndată după un copac și puse pușca lângă el. Eu îi strigam mereu

să steie după copac, să nu cumva să-și scoată capul. A stat el cât a stat acolo, dar era nerăbdător din cale afară. Eu îi strigam mereu să nu-și clătească capul. Dar el a zis că vrea numai să-și ia pușca, să mai trimită câteva gloanțe la Muscal. Și se plecă după pușcă. Dar atunci deodată i-am văzut capul plin de sânge, îl nimerise un glonț drept în cap. Căzu la pământ, iar eu m'am târit pe brațe până la el. Atunci am căpătat și eu rană la un picior. Atunci își dădea... suflarea cea din urmă. Credeam că Poiu putea îngropa eu, dar au tăbărit Muscalii asupra noastră și așa — l'au îngropat ei.

Iată ție-am împlinit rugarea preaiubită a mea verișoară...”

Atâta a cetit Parasca, și a băgat și scrisoarea asta în sin. Un zimbet dulce i se ivi pe buze — și — apoi, căzu cu totul în nesimțire.

Părinții plângeau la patul ei, venise și birăița. O strigau mereu pe nume, dar ea nu mai zicea nimic. Numai odată i se mai ivi un zimbet pe buze, apoi holborosi:

— Nechită, sufletul meu... așteaptă-mă, că vin!

Apoi se duse la — Nechită.

Eu am îngropat-o. Și am plâns și eu. Că m'am simțit și eu vinovat față de dânsa. Părinții Parascai au cerut și sfatul meu, ca al unui preot. Iar eu, ca un om „cu judecată”, rogu-te, i-am sfătuit că mai bine ar fi să amâne căsătoria până după sfârșitul războiului... Că și așa — nu va ține mai mult de două-trei luni...

recția zăvodului unde se găsea ofițerul. După aceea s'au înapoiat la contratorpilor dispărând în larg.

Ni se anunță din București: Comisiunile de cumpărare de cereale austro-ungare-germane, încheie în momentul de față cu comisiunea română centrală de vânzare, un nou contract în aceleași condițiuni ca contractul lor precedent prin care România se obligă să dea restul de grâu circa 35.000 de vagoane plus 100.000 de vagoane de porumb recoltă veche și nouă, plus în fine 10.000 de vagoane orz, ovăș și fasole.

Prin această nouă transacțiune se lichidează stocul de cereale pe care îl mai avea România, rămânând în țară rezerva de 40 la sută care a fost conservată pentru trebuințele interne.

Un nou războiu în perspectivă

Războiu economic.

Arad, 2 Februarie.

Cetim în *L'Indépendance Roumaine* dela 29 Ianuarie:

Pe lângă alte consecințe acest războiu va da naștere unui alt război pacific, însă care se va continua ani de-arândul: războiul economic dintre puterile centrale și împătrita înțelegere. Din discursul recent al lui Lloyd George se întrezărește aceasta viitoare luptă, în vederea căreia de ambele părți se prepară de pe acuma cu energie.

„O nouă Anglie industrială se prepară, a zis Lloyd George. Din cauza războiului noi am făcut enorme cumpărături de mașini utilizabile, cari, la sfârșitul conflictului vor avea o influență enormă asupra industriei noastre. În aceiași măsură organizăm deja o armată considerabilă de muncitori industriali”.

E foarte probabil că în celelalte state se fac aceleași preparative, favorizate în mare parte de către activitatea industrială necesitată de războiu. Se știe apoi, că puterile ententei și-au grupat deja interesul și sunt organizate pentru o viitoare acțiune economică pentru a împiedeca Germania de a recuceri terenul pierdut. Din acest punct de vedere, declarația războiului a produs mari pagube imperiului german.

Influența ei asupra comerțului mondial a dispărut aproape cu desăvârșire. Astăzi, situația economică a Germaniei este în scădere, iar aliații, dându-și seama de o concurență germană pe care îndată după războiu vor trebui s'o combată, i-au de pe acum toate precauți-

De atunci, de câteori trec prin cimitir, mă cuprind fiori când văd crucea ei, cu inscripția: — „Parasca lui Nechită”.

Nu-mi pot opri lacrimile, și de multeori mă înecă plânsul când zic:

— Iartă-mă, Parască!

Septimiu Popa.

Gânduri.

Dintre toate metafizicile — metafizica inimii are mai multă statornicie... Oricâte speculații am face, inima își cere drepturile și vlața răsare printre ruinele cugețării. Viața nu se satură niciodată să pună iarăș și iarăș aceleași probleme arzătoare, așa cum nu se satură să învie din nou în fiecare primăvară — printre crengile și frunzele uscate...

Personalitatea este o comoară a noastră, pentru care ne pot invidia și Zeii!

Bătrânii savanți își fac o mândrie din modesta mărturisire: nu știu nimic!

Acela, pentru care supranaturalul e mai natural decât natura, nu s'a ridicat peste natură...

Lucian Blaga.

nile. Ei se înarmează, se unesc și-și pregătesc cărările.

De altă parte Austro-Germania presimțind aceasta primejdie a format o ligă puternică în care intră toți aliații săi. În aceste condiții deci, se poate aștepta o luptă economică dintre cele două grupe beligerante actuale, care își va lua începutul îndată după iscălirea păcii.

Acest războiu, va avea măcar avantajul de a nu fi sângeros și va putea procura chiar avantajii apreciabile pentru toată lumea: înflorirea comerțului și sporul producțiilor în mare proporție, care să sperăm că ne va aduce căderea prețurilor uriașe și din cari avantajii vor putea profita toți consumatorii.

Nu va fi lipsită de interes urmărirea acestor faze ale luptei economice care este în pregătire și care va fi formidabilă, constatând dispozițiile și deciziunile luate de ambele forțe.

In ajunul marilor lupte din Albania.

Trupele lui Essad-pașa în fața Durazzo-ului.

Arad, 2 Februarie.

Corriere della Sera scrie, că în regiunea Durazzo-ului se poate aștepta în cele mai apropiate zile o ciocnire între trupele lui Essad Pașa și trupele bulgare sporite cu Albanezi, cari înaintează paralel cu granița Muntenegrului.

Ruskoie Slovo anunță că trupele bulgare și austro-ungare vor trebui să lupte și cu trupele sârbești, italiene și albaneze, dacă voiesc să ocupe Valona și Durazzo.

Novoie Wremia e informată din Durazzo prin Atena, că între Bulgari și Albanezi au avut loc ciocniri crâncene. În Albania sosesc mereu noi trupe bulgare. După numitul ziar rusesc *Essad-pașa* are la dispoziție 20.000 oameni, cu cari opune rezistență trupelor puterilor centrale. Drumurile dintre Scutari și Durazzo sunt ocupate de aceste trupe.

Corriere della Sera anunță: Căpeteniile albaneze amicale Austro-Ungariei organizează bande, cari sunt provăzute cu armele cele mai moderne și au plecat împotriva trupelor lui Essad-pașa.

Le Temps scrie: Dușmanul își concentrează toate forțele spre Albania. Trupele austro-ungare urmăresc trupele sârbești și muntenegrine în retragere dincolo de Alessio și San Giovanni di Medua, iar trupele bulgare înaintează dela Elbassan și Berat spre Adria, ca tăind calea de retragere a trupelor sârbești și muntenegrine, să atace Valona. Afirmativ Valona va fi asediată de o armată bulgară de 50.000 oameni.

Armata aliată de 300.000 oameni va aștepta ea oare în neactivitate, până când dușmanul își va termina operațiunile în Albania?

Sau crede aceasta armată, că se găsește într-o tabără de prizonieri, păzită de mica armată bulgară dela Doiran și Ghevgheli? Probabil dușmanul crede aceasta deoarece nu dă nici o atenție armatelor dela Salonic, ci își continuă în liniște operațiunile.

În Albania de nord au revărsat apele, așa că în întreagă țara e îngreunată circulația. De-a lungul Adriei se deslănțuește bora și sirocco. Starea sanitară în Muntenegru e mulțumitoare.

Neutralitatea Suediei.

Arad, 2 Februarie.

Cea mai mare parte a pressei ententiste se ocupă mereu cu declarația primministrului suedez *Hammar skjöld*, prin care Suedia trebuie să-și dea seama de posibilitatea eventualității de a nu-și putea păstra neutralitatea timp îndelungat.

În primarticolul său, *Temps* relevă că toate partidele suedeze au fost pe lângă păstrarea neutralității. Singur partidul drept este pentru neutralitatea activă și pretinde Suedia să poată urma comerț liber cu ambele părți beligerante. Severitatea și rigoarea cu care Suedia își susține respectarea drepturilor și intereselor sale, n'o aplică decât față de Anglia și Rusia, până când Germania trage foloasele prevenienței guvernului din Stockholm. Prietenia sufletească a Franței, nu e în stare să desechilibreze relația de interes prin care Suedia din punctul de vedere al situației sale geografice este legată de Germania.

Journal des Debats se pronunță în aceiași termeni despre declarația primului ministru spunând următoarele: La nici un caz nu dela efectele blocusului trebuie să așteptăm sfârșitul avantajos al războiului. Germania poate că are să rabde foame, nici vorbă nu poate fi însă, prin lipsa de alimente s'o putem forța la încheierea păcii. Învingerea va fi de partea celor cari își vor putea-o eluipa cu arma. Blocusul nu poate fi decât un mijloc al învingerii.

Corriere della Sera își spune părerea că nu trebuie să avem teama unei acțiuni a Suediei și de o intervenție a ei în contra împătritei înțelegeri, fără îndoială însă, că din declarația primministrului se evidentiază marea nemulțumire pricinuită din cauza blocusului Angliei. De nețagăduit că în Suedia domină un puternic curent iredentist antirusesc chiar și pentru Finlanda. Acest partid accentuiază tot mai mult, că a sosit ceasul în care Suedia alături de Germania trebuie să răsbune națiunea finlandeză. Se poate, în curând să sosească momentul oportun pentru acțiune, astăzi însă, Suedia nu este încă hotărâtă pentru o intervenție.

Pentru Orfelinatul românesc din Sibiu.

Am primit azi proiectul statutelor pentru orfelinatul românesc din Sibiu. Îl publicăm integral la vale. El spulberă temerile confesionale, cari la începutul propagandei pentru orfelinat începuseră să neliniștească într-o măsură oarecare pe toți aceia, cari cu drept cuvânt privesc înmăntarea orfelinatului ca o supremă datorie națională. Temerile acestea acum trebuie să înceteze. Orfelinatul din Sibiu se așează sub scutul bisericii ortodoxe române din patrie, dar el va fi orfelinatul tuturor Românilor din Ungaria și Transilvania, fără osebire de confesiune. Ceeace publicăm mai jos, este numai un proiect, care va putea fi întregit și mai precis în scopul de a se asigura ocrotirea în internat a tuturor orfanilor români fără nici o osebire de confesiune, dându-li-se bisericii unite toată libertatea de a îngriji sufletește de orfanii uniți ai celui orfelinat. Tot asemenea am dori să i se dea un rol oarecare uniunei femeilor la conducerea orfelinatului și la îngrijirea orfanilor. Toate se vor face bine, căci presupunem cea mai largă bunăvoință la toți.

Proiectul statutelor este următorul:

1. Sub numirea de: „Orfelinatul” român gr.-or. din Ungaria și Transilvania se înființează cu sediul în Sibiu, un institut de caritate pe seama orfanilor români, lipsiți de mijloace din Ungaria și Transilvania.

2. Scopul institutului este: ocrotirea și creșterea orfanilor români din Ungaria și Transilvania, lipsiți de mijloace. Preferiți vor fi orfanii celor căzuți în războiu, apoi acei orfani, ai căror părinți sunt incapabili de muncă și că-

Ultima oră.

MIȘCARE REVOLUȚIONARĂ ÎNTRE UCRAINENII DIN RUSIA.

Cernăuți. — În Rusia sud-vestică mișcarea revoluționară prinde tot mai multe rădăcini între Ucrainenii, mai cu seamă în ținuturile locuite de aceștia în proporții revoluționare nemulțumirea populației. 5 Ucrainenii revoluționari au fost spânzurați. Membrii delegațiilor, cari au fost la Paris și Londra în interesul Ucrainenilor, la întoarcere au fost deținuți și transportați în Siberia.

DIMISIA PRIMULUI MINISTRU RUS.

Petrograd. — Primul ministru Goremkyn a fost absolvat de postul său din motive sanitare. Urmasul lui e Stürmer, membru al consiliului imperial.

BULGARII BOMBARDEAZĂ VALONA.

Sofia. — Intrarea în Durazzo a trupelor bulgare cari înaintează în Albania e chestie numai de câteva ore. Alte părți din armata care a plecat spre Durazzo, au început să bombardeze fortificațiile exterioare dela Valona. Diplomații ententei au plecat din Valona în Italia.

CONSILIU CU DELEGAȚII ROMÂNI ÎN BRAȘOV.

Brașov. — Delegații ungari, austriece, germani și români au avut o conferință comună în Brașov, în care au discutat chestiunea înlăturării dificultăților tehnice ale exportului cerealelor din România. Conferința a avut deplin rezultat.

PRINȚUL MOȘTENITOR TURC S'A SINUCIS.

Constantinopol. — Azi dimineață la orele 7 și jum. prințul moștenitor turc Izzedin s'a sinucis. Dela o vreme prințul moștenitor suferea de o boală incurabilă, care l'a împins să se sinucidă tăindu-și arterele (vinele) dela brațul stâng. El a murit imediat. Inmormântarea se va face cu mare pompă și cu obicinutele ceremonii mâne dimineață. Cadavrul prințului va fi așezat în cripta sultanului Mahmud. Atestatul medical care constată faptul sinuciderei, poartă iscăltura tuturor medicilor mal de seamă din Constantinopol.

MUNCITORIMEA ENGLEZĂ ȘI SERVICIUL MILITAR OBLIGATOR.

București. — O radiotelegamă din Londra anunță: Delegații în număr de 600, reprezentând 22 milioane 50 mil de muncitori din cari 20 milioane fac parte din Trade union trebuiau să se pronunțe pentru sau contra bill-ului serviciului militar obligator. D. James Sexton din Liverpool, în numele uniunii naționale a muncitorilor din docuri, propune o rezoluție, după care conferința se angajează a ajuta guvernul pe cât e cu putință ca să continue războiul. D. Gilmour, reprezentând pe minerii scoțieni și d. Weerde, uniunea națională, sprijină în mod riguros moțiunea, care este adoptată cu 15.021.000 voturi contra 6.021.000 adică o majoritate zdrobitoare de 9.000.000. Rezultatul e primit cu aplauze.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

POSTA ADMINISTRATIEI.

Au plătit abonamentul următorii: D. T. Che-rechian, Gașa 7 cor. pe quart. I. 1916; d. Simion Felea, Bányahavas 7 cor. pe quart. I 1916; d. Pavel Ivan, Verșet 7 cor. până la 31 Martie 1916; d. Ioan Lucăcel, Balșa 7 cor. până la 31 Decembrie 1915; d. Marcu Vladia, Feldpost 43, 7 cor. până la 30 Aprilie 1916; d. Axente Popovici, Gerliște 7 cor. până la 30 Aprilie 1916; d. Nic. Prutia, Bucium. Abon. dv. e achitat până la 31 Martie 1916.

Au plătit obonamentul următorii: D. Mihai Ranga, Avrig 4 cor. pe 1916; d. Nicolae Urlică, Ticvanul-mare 2 cor. până la 30 Iunie 1916; d. Dimitrie Ardelean, Seleuș 3 cor. până la 30 Iunie 1916; d. George Filip, Tulca 2 cor. pe sem. I. 1916; d. Romulus Căpețian, Budinț 2 cor. până la 31 Martie 1916; d. Miclea Muntean, Vrani 4 cor. până la 31 Dec. 1916.

La librăria „Concordia” din Arad se află de vânzare următoarele calendare:

Calendarul Asociației (Sibiu) 40 fil.

Calendarul Posnașul (Sibiu) 60 fil.

Calendarul Săteanului (Sibiu) 30 fil.

Calendarul dela Cluj 30 fil.

Calendarul Diecezan, Arad 50 fil.

Calendarul Poporului Român (Bpesta) 40 f.

Calendarul Foi Ilustrate 30 fil.

Calendarul umoristic și ilustrat 40 fil.

Calendarul Prietenul cel bun. Calendar ilustrat pentru toți cari fac parte din armată și sunt prieteni ai soldatului 60 fil.

Calendarul „Minervei” (București) 2 cor.

Calendarul Războiul popoarelor (București) 1 coroană.

A apărut:

CALENDARUL DIECEZAN

ed. II, cu numeroase ilustrațiuni. Prețul 50 fileri. Se poate comanda dela Librăria diecezană din Arad. □ □ □

AVIZ.

Aducem la cunoștința abonaților noștri că „Calendarul partidului național” pe 1916 e complet epuizat și nu se mai poate retipări. Sumele ce vor sosi de azi încolo pentru calendare, se vor socoti în abonament sau se vor retrimite.

Administrația ziarului „ROMÂNUL”.

„MUREȘANUL”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOC. PE ACȚII ÎN MÁRIARADNA.

Convocare.

P. T. acționari ai institutului de credit și economii „MUREȘANUL” societate pe acții în Máriaradna, prin aceasta sunt poțitiți la

a XVIII-a adunare generală,

care se va ținea în localitățile din Mariaradna ale institutului „MUREȘANUL” Marți în 22 Februarie 1916 a. c. la 10 ore a. m.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării generale; constatarea acționarilor prezenți și a acțiilor pe cari le reprezintă.
2. Alegerea alor 2 notari, 2 verificali și 3 scrutinători.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere despre anul de gestiune 1915.
4. Aprobarea bilanțului, a contului Perdere & Profit și împărțirea profitului curat.
5. Darea absoluturului pe seama direcțiunii și a comitetului de supraveghere.
6. Fixarea marcelor de prezență pe anul 1916.
7. Alegerea alor 3 membrii în direcțiune (2 membrii pe 3 ani, 1 membru pe 2 ani).
8. Eventuale propuneri conformate statutelor.

Direcțiunea.

Notă: La adunarea generală pot participa cu vot consultativ și deciziv numai acei acționari, cari sunt trecuți ca proprietari în registrul de acții cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cari până la deschiderea adunării generale își depun acțiunile la cassa institutului, ori la institutele „VICTORIA” în Arad și „ALBINA” în Sibiu» (§ 20 din statute).

„MUREȘANUL”

takarék- és hitelintézet részvénytársaság, MÁRIARADNA.

Meghívó.

A „MUREȘANUL” takarék- és hitelintézet Máriaradna, t. részvényesei ezenel meghivatnak a

XVIII-ik rendes évi közgyűlésre,

mely f. évi február 22-én, kedden délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében fog megtartatni.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlés megnyitása; a jelenlevő részvényesek és részvényeiknek megállapítása.
2. Két jegyző, 2 hitelesítő és 3 szavazat szedőtag választása.
3. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentése az 1915 évről.
4. A mérleg, veszteség és nyereség számlák jóváhagyása és a tiszta nyereség felosztása.
5. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
6. A jelenléti jegyek megállapítása 1916 évre.
7. Három igazgatósági tag választása (2 tag 3 évre, 1 tag 2 évre).
8. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

Jegyzet: A közgyűlésen szavazati joggal csak azon részvényesek bírnak, kik a közgyűlés előtt legalább 6 hónappal mint tulajdonosok vannak az intézet könyveibe bevezetve és akik a közgyűlés megnyitásáig letesszik részvényeiket az intézet pénztárához, vagy a „VICTORIA” tak. és hit-intézet Aradon és „ALBINA” tak. és hitelintézethez Nagyszében, (Alapszabály 20. §-a).

„MUREȘANUL“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII IN MARIARADNA.

ACTIVA	31 Decembrie 1915	Bilanț — Mérleg	1915. decembrie 31.	PASIVA
Cassa — Pénztár	35323	75	Capital social — Részvény tőke	150000
Bon în Giro-Conto și la alte bănci — Giró számla és követelések más bankoknál	2845	01	Fond de rezervă — Tartalék alap	91904
Escont — Váltók	1256729	48	Fond de penziune — Nyugdíj alap	25751
Imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök	10765	—	Depuneri spre fructificare — Takarékos betétek	645757
Imprum. pe oblig. cu cavenți — Kötvény kölcsönök	5673	—	în Cont-curent — Folyószámla betétek	3039
Cont-curent cu acop. — Folyó számla fedezettel	57957	07	Depozit de cassa — Pénztár letét	18764
Impr. pe amanet (Lombard) — Előleg értékpapirokra	11713	—	Reescompt — Visszleszámitolt váltók	550957
Efecte — Értékpapírok	42521	—	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	998
Mobilier — Berendezés	3000	—	Creditori — Hitelezők	30
Amortizare — Leírás (10%)	300	—	Tranzitoare — Átmeneti tételek:	
Realități — Ingatlanok	27655	48	Dare nesolvită după interesele de depuneri	
Debitori — Adósok	31408	89	— Ki nem fizetett betéti kamatadó	1799
Interese tranzitoare de reescont și interese restante — Átmeneti visszleszámitolási és hátralékos kamatok	20799	89	Interese tranzitoare anticipate — Előre felvett kamatok	9392
	1506091	57	Profit curat — Tisztanyereség	7695
				1506091
				57

DEBIT — TARTOZIK	Profit și Perdere	CREDIT — KÖVETEL			
Interese pentru fondul de rezervă — Kamata tartalékalapnak	4376	40	Interese de escont — Váltó kamatok	125738	64
Interese pentru fondul de penziune — Kamata nyugdíjalapnak	1457	61	Interese dela imprumuturi hipotecare — Jelzálog kölcsönök utáni kamat	1130	10
Interese după depuneri spre fructificare — Takarékos betétek utáni kamat	35979	28	Interese dela imprumuturi pe oblig. cu cav. — Kötvény kölcsönök utáni kamat	409	64
Interese după Depuneri în CoșCo — Folyószámlabetétek utáni kamat	97	09	Interese dela impr. pe Lombard — Lombard utáni kamat	1119	56
Interese de reescompt — Visszleszámitolási kamat	54473	85	Interese dela Efecte publice — Értékpapírok kamatai	1590	—
Spese — Költségek:			Interese dela Cont-curent cu acop. — Folyószámla kölcsönök utáni kamat	640	70
Salare și bani de cvartir — Fizetések és lakbérek	7464	99	Proviziuni — Jutalék	250	34
Marce de prezență — Jelenléti díjak	1110	—	Venitele realităților — Ingatlanok jövedelme	610	—
Porto, spese de birou și diverse plăți — Porto, irodai költségek és különféle fizetések	10952	84			
Dări — Adók:					
Dare directă, comunală și cult. — Egyenes, községi és kultus adó	8740	46			
10% dare după Interesele de depuneri — Betéti kamat adó	3608	26			
Competință de timbru — Illeték	232	50			
Amortizări — Leírás	300	—			
Profit curat — Tiszta nyereség	7695	70			
	136488	98			136488
					98

Mariaradna, la 31 Decembrie 1915. — 1915. decembrie 31-én.

Traian I. N. Iosif m. p.
ref. stabil — főkönyvelő.

DIRECȚIUNEA — IGAZGATÓSÁG:

P. Givulescu m. p.
v.-președ. — alelnök.

I. Tuducescu m. p.

Truța m. p.

Raicu m. p.
președ. — elnök.

Dr. At. Brădean m. p.

Dr. R. Veliciu m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE — FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Subscrisul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele principale. Alulirott felügyelő-bizottság jelen számlákat felülvizsgálta és a főkönyvekkel teljesen megegyezőknek találta.

A. Bozgan m. p.

Gheorghiu Botta m. p.
președ. — elnök.

Vasilon m. p.

Papp m. p.